

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, kedd 1912. január 16.

11. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wuzer ház 1 em.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.

Félévre 12 kor. | Egy hóra 2 kor.

Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hírdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Hadsereg és gazdaság.

A világverseny nagymérvű fejlődése arról győz meg, hogy az államok folytonos terjeszkedési törekvésekkel még igen sokszor fogják a mappát megváltoztatni. Az utolsó évtizedek harcai, a legutolsó esztendő háborus előszületei, új területek megszerzésére irányítottak, hogy ezek mint gazdasági erőforrások járuljanak a nemzeti vagyon gyarapodásához és a népjólét előmozdításához. Azt kizárt dolognak kell tekinteni, hogy egy nemzet, a háboru föltételezése nélkül, területgyarapítási gondolatokkal foglalkozhasson. Csak az az ország bocsátkozhatik újabb területek megszerzése érdekében alkudozásokba, melynek elég támasztékot nyújthat hadereje ahhoz, hogy a békés alkudozások meghusítására esetén, egy háboru árán is megszerezhesse szóban a forgó újabb emporiumot. Fegyelmezett és modern igényeknek megfelelő felszereléssel rendelkező hadsereg kell respektust alkudozó felek előtt és teheti lehetővé — egy esetleges hadjárat kétséges kimenetele iránti aggodalmak felgyengítése által — a békés megegyezést. Némely nemzet ennek a ténynek a tudatára csak vesztett háboru árán ébred, némely nemzet pedig idegen országok történelméből merít.

Látjuk Oroszország példáját!

Ha Oroszország felkészült hadsereggel megy Japán ellen, ugy biztos a győzelmé, és ma a világ első hatalmassága.

„A Tengerpart“ tárcája.

Elizabeth sorsa.

Toscana osztrák tartomány kormányzója Leopold főherceg volt, József császár testvére-öccse.

Este, vacsora végeztével az udvari gyónató elmondotta az asztali imát és aztán az egész család elindult az elmaradhatatlan lefekvéselőtti sétátskára. A főherceg a feleségét fogta karon, a két ifjabbik fiut az abbé kísérte. Elizabeth főhercegné asszony pedig francia nevelőnője mellett lépdelt.

Április volt, tehát az a hónap, amikor Firenzében minden kő megmozdul és virágok bomladoznak ki belőle. A várfal tövében terült el a város, amely most fekete volt, csak a Palazzo Vecchio őrtornyában égett az olajmécses, mintha egy nagy temető őr laknék ottan. Vén kövek és a toscanai hegyek fekete erdei mohón nyelték a teli hold tejét, de a kanyargó Arno annál tékozlóbban csillogtatta vissza.

A főherceg tubákot gyömszöjt az orrába és elérzékenyülve mondta:

— Schau, wie hübsch!

A főhercegné asszony, mint tizenégy év óta minden este, szeliden válaszolta:

— Ja! Sehr hübsch!

Elizabeth hercegné asszony megállott a park kerítésénél és elmerengve sóhajtott:

— Regardez les étoiles! . . . Vajjon mi van ott . . . tul a csillagokon?

Az abbé komolyan felelt:

Vajon a közelmúlt kárai, melyeket a törökországi bojkott-mozgalom folytán szenvedtünk, bekövetkeztek volna akkor is, ha Törökországnak történetesen attól kell tartania, hogy csatahajóink megjelenhetnek a török vizeken?

A négy millió lakossággal bíró Svajc haderejének fokozatos fejlesztése épen annak a legkelésőbb példája, hogy még a kisebb államok is megértik a kor szellemét, természetesen nem az izléstelenségek tekintetében. Ez utóbbi — izléstelenség — tekintetben nem lesz talán érdektelen rámutatni Franciaország példájára.

Ez az ország, amely többek előtt a szabadelvűség formájában tűnik fel, desorganizált hadsereggel bír és amelyik pillanatban komoly háborus veszedelem fenyegetné, kétségtelen, hogy ez elsőpörné a mai rendszert, amelynek már megannyi titkos ellensege akad.

Anglia és Németország hatalmát nagy haderejük és okos politikájuk tükrözi vissza. Anglia, melynek mintaképül szolgáló liberalizmusa kétségbe nem vonható, melynek szabadelvűsége olyan, mint azt Széchényiünk álmodta, nevezvén: „Isten legszebb ajándéká“-nak, olyan, mint amilyen szabadságra Szemerénk vágyott az „emberiség legdrágább kincsé“-nek nevezvén azt, olyan, mint amelyet a zseniális angol történész Buckle egy „szent letétemény“ és az amerikai Lieber „nemünk legfényesebb műve“

— Tul a csillagokon az örök fényesség van, mely az ur trónját övezi. A csillagok e fényesség szípkörkái, mint ahogy az olvadt érc szikrázik a kohóban, ha megforgatják.

— És a hold? Én mindig emberarcot látok benne.

— Hm! . . . A holdra vonatkozólag különféle verziók keringenek, bárha pontos adatok erre nincsenek . . . annyi bizonyos hogy hold-sajátóságos vonzóerőt gyakorol az emberlélekre. Ugy vonzza a lelket, mint a spanyolviaszk a papírdarabkákat. Az egészséges emberek akinek teste szilárdan összefort lelkével, rá se hederitnek.

De ha akad olyan ember, akinek lelke meglazult földi hüvelyében, azt a hold nagyon meggyötri. Az ilyen szerencsétlen, beteg lunatikusi a lelke kényszeríti, hogy iparkodjék a lehetetlen magasságokba, a hold felé. Kiparancsolja az ágyból, fölhajszolja várfalakra, háztetőkre, kéményekre, tornyok legmagasabb csúcsára, onnan ledobja a mélységekbe, hogy odalenn holtra zuzódván, a lélek megszabadulhasson földi nyűgétől és miként az essencia a széttört palackból, fölillanhasson könnyedén a holdba.

A hold tele van ily meggyötört lelkekkel és talán ez a magyarázata, hogy olyan ember-arc van neki.

De ime, a hercegné asszony figyelme most a mennyei magasságokról a földre terelődött. A serpentin-uton, amelyet a teli hold festeit fehérre és amelyet kísértetalaku fekete ciprusok szegélyeztek, lovas baktatot a palota felé. Az egyenruhájáról meglehetősen ismerni, hogy a császár gárdistája volt Bécsből. Hóna-

jelzőkkel illetnek; és ez az Anglia nem folytat örökösön ugynevezett „alkotmányos küzdelmet“, hanem igenis ebben a szabadelvű Angolországban függesztette fel Victoria királynő háromszor a bank-aktát a parlament megkérdése nélkül, a nemzet gazdasági érdekeinek szempontjából. Egy kézvonással, nevének egyszeri aláírásával, nagyobb szolgálatot tett birodalmának, mintha parlamentjében „magas színvonalu“ hosszas vitát provokáltat.

Németország véderő vitáiban a „freisinniger Volkspartei“ helyezkedett szembe mindig a véderő fejlesztését célzó javaslatokkal. Ma belátja tévedését és ha némelykor el is mondatja egy-két beszédben aggodalmait — nem gátolja a kormányt véderőfejlesztő törekvéseiben.

A hadsereg fejlesztése minden ország eminens gazdasági érdeke. Amely államban ennek a ténynek az elismerése elől elzárkóznak, ott könnyen előálthat az a veszedelem, amely egy meg nem felelő haderővel rendelkező országot az erős és fegyelmezett katonasággal bíró államok részéről fenyegethet. Az anya is nyugodtabban bucsuzik el a fiától, ha tudja, hogy ez legalább is olyan jó szerkezetű fegyverekkel harcol, mint az ellenség.

Végzetes veszedelem a pártkeretek szűk korlátain át bírálni a hadsereg kérdését; nagyhatalmi és gazdasági érdekek szempontjából bíralandó ez a kérdés. „Nicht durch Reden

ponként meg szokott fordulni a futár Bécs és Firenze között a császár levelével és a főherceg válaszával. De ez a hónap most még félig se tellet le és különben is, a megszokott futár vörösképu, zömök kis férfi volt, ez pedig magas, karcsu és az arca, mint a gyerekbabé. A hercegné asszony magafeledten rebegte:

— Regardez, comme il est gentil!

A guvernánt szomoruan sóhajtott két ajka között a kurta választ:

Qui . . .

Az abbé pedig kissé sértődötten fordult az ifju főhercegek felé, akik szentjánosbogarakat fogdostak a bokrok között.

Már hallatszott is a nehéz tölgyfa-kapu csikorgása és a hadsegéd a főherceg elé vezette a futárt. A császár hírnökét bármely időben is fogadni kellett. Az ifju délcegen szalutált és átnyújtotta a pecsétes levelet. A főherceg aggodalmasan kérdezte:

— E váratlan levél . . . Felséges urunk jól van?

— Felséges urunk, a császár kitünően érzi magát.

A főherceg ajhatatosan ég felé fordította szemét.

— Hála az Istennek . . . Fölmegek, elolvasom a levelet és azonnal megírom a választ . . . Holnap reggel jelenkezzeék érte.

— Fenség, ha megengedi, a választ bevárom itt. A kertben sétálnék addig.

— Hogyan? Azonnal vissza akar térni véle?

— Lenn a kaszárnyában, bajtársaim körében megvacsorázom és hajnalban Toscanán tul leszek.

werden die grossen Fragen der Zeit entschieden, sondern durch Eisen und Blut" — mondta Bismarck s valóban az események igazolták ezt az állítását. Az államszükségletek kielégítését a legszabadelvűbb országban is föléje helyezik a parlamenti vitáknak és bizonyos az, hogy az az oppozíció, amely ma még ennek tudatára nem ébredt — szomorú tapasztalatok árán bár — de be fogja látni tévedéseit.

K. K.

UJDONSÁGOK.

— **A kormányzó utazása.** *Wickenburg* István gróf v. b. t. t., kormányzó ma este hat órakor Budapésire utazik, ahol különböző miniszteriumokban több hivatalos ügyet intéz el. A kormányzó látogatást tesz Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnöknél is, hogy a műtét sikeres lefolyása folytán szerencsekívánatait személyesen is kifejezze. *Wickenburg* István gróf előreláthatólag a hét végén tér vissza Budapestre.

— **A rappresentanza ülése.** A városi képviselőtestület ezen a héten nem tart ülést. A jövő hét keddjén, január 23-án és az utána következő napokon a képviselőtestület folytatásos üléseket tart, melyeken sok fontos ügy, köztük az új városi középiskola és a városi tisztviselők fizetésjavítása kerül tárgyalásra.

— **A dalmát helytartó Fiumében.** A „Dalmat” haditengerészeti jacht ma reggel *Attems* Márió gróf dalmát helytartóval Fiuméba érkezett. A helytartó innen Abbaziába ment, ahonnan Bécsbe utazik, a „Dalmat” hadijacht pedig Fiumében várja be *Attems* gróf visszerkezését.

— **A pénzügyi bizottság ülése.** A városi pénzügyi bizottság ma hétfőn este hat órakor ülést tart. Napirenden több kisebb költségfedési ügy szerepel.

— **Az első cavalchina.** Csikorgó hidegben, amikor a hőmérő az enyhe telérről híres Fiumében 2 fokkal fagypontra süllyedt, tartották meg az első cavalchinát. Az időjárás semmiképpen sem rontotta el a hangulatot, mert az érzékeny hideg ellentétéként a hangulat annál tüzeesebb volt. A Corso és a főbb utvonalak ismét megteltek az álarcosok százaitól s a régi és mindig újból megismétlődő tréfák-

nak megint gazdája akadt. Az álarcoshölgyek tegnap amugy istenigazában mulattak a s jó csomó embert állítottak a falhoz, a férfiak pedig, akik a hidegre való tekintettel nem bujjak dominóba, a zene meg az alkohol bántátelejtő mámorába igyekeztek elmerülni. Természetes, hogy minden jókedv középpontja a Comunale volt, ahol hajnalig tartott a tánc. A kitűnő hangulatot itt csak az az incidens zavarta meg, mely úgy látszik elmaradhatatlan műsorpontra a lesz a fiumi fenegyerekeknek. Ezek ugyanis, mint már tavaly is, a körmagyarnál előszedték minden fütty-tudományukat és éktelen sipolásukkal megakadályozták a táncrendbe felvett egyetlen magyar tánc lejtését. A zenekar is csak az elmaradhatatlan füttyökre várt s néhány percnyi szünet után belekezdett a magyar nótá helyett az „ujjé, a ligetben óh be jó” dalba. Sejtjük, hogy ez a tüntetésnek sem nevezhető éretlenkedés az egész farsang alatt meg fog ismétlődni, nem nagy dicsőségére a mulató Fiumének.

— **Uj polgárok.** A városi állandó bizottság pénteki ülésében *Franchetich-Tabecco* Ernő szállodai portást, *Silenzi-Fontana* Domonkos banktisztviselőt, *Hubiczka* Ferenc tengerészeti hatósági tisztviselőt, *Veljah* Antal bádogos-mestert, *Brumiach* József kertészt, *Fischer* Gyula fakereskedőt és *Dominis* Fiumena magánisztviselőt felvette a község kötelekébe.

— **A patراسi járat sikere.** Az Ungaro-Croata „Villám” gőzöse, melyel a társaság új görögországi vonalát megnyitotta, ma érkezett vissza Patrásból. *Sverljuga* Antal igazgató, aki az első uton a társaság képviselőjében részt vett, az új járatról úgy nyilatkozott, hogy az igen kedvező eredményt fog felmutatni. Eddig már több nagy cég jelentkezett, melyek a fiumepatراسi vonalat előnyben részesítve, mellőzni fogják a Triesztből induló járatot. A második járat január 18-án csütörtökön indul e mintegy 20 waggon árut visz Görögországba. A magyar kivitelre a legalkalmasabb a liszt, cukor, rizs, viszont az albán kikötőkből olajat fognak Fiuméba exportálni. A spatatói cementgyár az Ungaro-Croata új vonalán fogja ezután cementjét öt törökországi kikötőbe szállítani.

— **Vecsey Ferenc hangversenye.** Mint már jelentettük, *Vecsey* Ferenc, a világhírű magyar hegedűművész kedden, január 16-án

este hangversenyez a Comunaleban. A hangverseny műsora a következő:

1. *Mendelssohn* — Concert, Allegro, Andante, Allegretto. 2. *Tartini* — Ördögtrillak. 3. a) *Schubert-Wilhelmy* — Ave Maria, b) *Haendel-Thomson* — Passaglia, c) *Chopin* — Nocturno re. magg., d) *Moskowszki* — Guitarre, e) *Bazzini* — La ronde des Luties. 4. *Paganini* — Boszorkánytánc.

— **A «Casino Patriottico» közgyűlése.** Vasárnap délután a „Casino Patriottico” *Meynier* Károly elnöklésével tartotta meg rendes évi közgyűlést, melyen mintegy száz tag jelent meg. *Meynier* elnök elnök megnyitó beszédében elparentálta a kaszinó halottjait s különösen meleg hangon emlékezett meg a múlt évben elhunyt Zängerle G. R. tagról. Az új alapszabályok elfogadása után a kaszinó elhatározta, hogy az eddigi öttagú igazgatóságot újabb négy taggal kilenctagúra egészíti ki. Az idei költségvetés mintegy 200 korona tiszta nyereséggel lett előirányozva. A budget egyhangú elfogadása után *Lucich Vasco* dr. kir. alügyész a kaszinó titkárává választották meg. A harminctagu választmány megválasztása után a közgyűlés befejeződött.

— **A «Pannonia» indulása.** A Cunard-Line „Pannonia” nevű kivándorló gőzöse kedden délben indul mintegy ötszáz kivándorlóval Newyorkba. Ezen a hajón új magyar orvosként *Hajdu* Leo dr. megy Amerikába.

— **A hét fertőző betegségei.** A városi tiszti főorvos jelentése szerint Fiume város területén január 8-tól január 14-ig a következő fertőző megbetegedések fordultak elő: Kanyaró 6, bárányhimlő 5, difteritisz 5, hurut 1.

Voloscából egy trachomás beteget szállítottak a fiumei kórházba.

— **Templomrablás Fiumében.** Tegnap reggel a dómtemplom harangozója bejelentette a rendőrségen, hogy a templom nagoytáratól balra levő emlékszekrényt ismeretlen tettesek feltörték s onnan ékszereket raboltak. A szekrény az oltártól balra a falba volt helyezve s benne egy anconai Máriakép állt sok ékszertől körülvéve. Az antik kép egy üveglap alatt volt s az üveg felett dróthálót feszített ki a templom gondnoksága. Ezt az üveglapot a kegyeletsértő kezek betörték, a dróthálót pedig atreszelték. Az így támadt nyíláson át benyúltak az üregbe s onnan mintegy 200 korona

Künn az udvaron az ifju óvatosan körül nézett, aztán lehajolt, egy szál virágot letépett és odatűzte a gomblyukába.

A guvernánt aggódva mondta a hercegisasszonynak:

— Fenség, már tíz óra elmúlt.

— Hagyja kérem... még marad elég időm az alvásra. Aztán meg... ha így hunyorítva belenézek abba a szép holdfénybe, az olyan, mintha aludnám és valami nagyon szépet álmodnám...

A főherceg beszólitotta a titkártját és egy csipetnyi burnótot tömvén az orrába, lediktálta a választ:

Chère Frère!

Nem kevés aggodalommal olvastam, hogy Ön lábhasogatásban szenved. Talán ha Ön megengedné, Bécsbe küldeném orvosomat, aki e dolgokban nagy jártassággal bír. Itt gyönyörű idő van, bár éjszaka még mindig érezhető a hideg.

Most értesültem róla, hogy a pápa bécsi utazása már véglegesen elhatározott dolog. Mihelyt közelebbi részleteket kapok, azonnal értesíteni fogom önt.

Itt a múlt héten a tisztikar hangversenyt rendez, amelyen én is megjelentem. Nőmnek náthája volt és így otthon kellett maradnia, de most már nyomtalanul elmúlt.

Olvasta ön Necker újabb könyvét? Nézetem szerint nagyon tanult ember, de a tanok, amelyeket hirdét, államfölforgatók, veszedelmesek és abszolúte nem állhatnak meg.

Ami az Ön tervét illeti, természetes, hogy csak a legnagyobb helyesléssel fogadhatok

Fenti.

— Egy éjszakát sem akar megpihenni? Az ifju elbizakodottan mosolygott.

— Fenség, katona vagyok. Nyeregben és postakocsibakján nagyszerűen pihenek.

Az esti sétácska tehát ezúttal idejének előtte véget ért. Mindenki fölment a palotába, csak a gárdista maradt lenni és mellét kidüllesztve, arcát ég felé fordítva szívta magába a csodálatos firenzei tavaszt.

Elisabeth nem feküdt még le, hanem az ablakredőny résein bámult ki. Nevelőnője féltékeny mondata:

— Fenség, a tavaszi esték nagyon hirtelen szoktak lehülni...

— Csak hagyja, kérem... Oly szép most minden. És amit az abbé mondott az előbb a holdról... Egészen megzavart... Valóban, egész emberca van.

De a hercegisasszony nem a holdra nézett, hanem le a földre, ahol az ifju olyan mozdulatlanul állott, mintha azoknak a szoborzerű ciprusoknak lett volna testvére.

...Leopold pedig a szobájába érve, gyöngéden lefejtette a levél pecsétjét és figyelmesen olvasni kezdett:

Chère Frère!

A fűgefacsometéket, amelyeket ön küldött, nálás szeretettel fogadtam és magam ültettem el azokat az Augartenben. Örömmel olvasom a jó híreket, amelyek az ön és kedves családjának kifogástalan egészségi állapotáról biztosítottak. Én is elég jól vagyok, csak a bal lábamban gyötör a hasogat s, amiért is Magyarországra tervezett utazásomat el kellett halasztanom.

És most közölnöm kell Önnek, kedves testvérem, egy nagyon fontos tervemet, amelyet

jelentős birodalmi érdekek támogatnak és amelyhez szeretném megnyerni az Ön beleegyezését is. Ugyanis szentpéteri vári nagykövemet jelenléte szerint az orosz cár Ö felségének unokaöccse Miklós nagyherceg számára hitvest keresnek. Ön ismeri azt a sok fáradozást, amelyet már eddig is kifejtettem, hogy az orosz birodalommal fenálló baráti viszonyunkat megerősítsük és ha e fáradozások ezideig nem vezettek kellő eredményre, most alkalom nyílnék rá, hogy a legszebb siker koronázza őket. Az én szeretett niémem, Elisabeth már tizenharmadik évében van és amint előzetes diszkrét jellegű tudakozódásaim biztosítanak róla, e frigynek semmi akadálya se lenne. A nagyherceg, amint sajnálatlanul értesültem róla, kissé féltelen természetű, de biztosra veszem, hogy ha egy évig tartózkodnék Schönbrunban, az előnyösen megváltozhatná természetét. A nagyherceg szülei most ugyan még ragaszkodnak hozzá, hogy leendő menyük a görög hitre térjen át, de talán e téren meg lehet majd másítani elhatározásukat.

Itt nagyon hideg idők járnak, gyakori hőséssel. A fagy rengeteg kárt tett az egész birodalomban, az én friss oltásaimat is majd mind tönkre tette. Ön, aki tudja, hogy mily szenvedélyes kertész vagyok, megítélheti, hogy mily nagy fájdalom ez nekem.

Kérem fogadja ön és egész családja szeretetteljes ölelésemet.

József.

P. S. Elisabethnek — úgy vélem — nem kellene említeni a dolgot. Mi az Ön véleménye e tárgyban?

Ösrégi ellentmondás,

hogyan az embernek minden kedvtelése nagy veszedelmeket rejt magában. Akár a bálokról, a jégsporthoz vagy a szánkózásról van szó, mindig megvan rá a lehetőség, hogy az ember alaposan meghűti magát s a mulatságot fájdalommal és szobafogsággal kell fizetni. Ezért minden ilyen alkalomkor használni kell a Fáy-féle valódi sződeni ásványpasztillát, amely kényelmes használata módjánál fogva nem zavarja meg a mulatságot s a veszedelmet mégis jelentéktelenül csökkent. Fáy sződenija mindenütt kapható, ára 1 korona 25 fillér.

értékű ékszereket loptak el. A harangozó még azt is bejelentette, hogy 4-5 nappal ezelőtt a templom perselyein fessegetések nyomai látszólag, de a tettesek nem vittek semmit sem el, minthogy a templom gondnoksága éppen abban az időben ültette ki a perselyeket. A rendőrség, mely széliskorú nyomozást indított, azt hiszi, hogy a dómtemplomba bezáratta magát a betörő s éjnek idején követte el a fosztogatást.

Személyváltások a zágrábi hadtestben. Ugy értesülünk, hogy Gerba Ruimund, gyalogsági tábornok, a 13-ik zágrábi hadtest parancsnoka, kinek már 44 szolgálati éve van, legközelebb nyugalomba vonul és helyébe *ndasi Terstyánszki Károly* altábornagyot, a pozsonyi 14-ik hadosztály jelenlegi parancsnokát nevezzék ki zágrábi hadtestparancsnokká.

Változás áll be némiképp a zágrábi 7-ik honvédkerület parancsnokságában is, a mennyiben bojnai *Borsevics Szeptim* honvédkerületi parancsnokot kassai hadtestparancsnokká nevezik ki a nyugalomba vonuló Ziegler Alfréd gyalogsági tábornok helyébe. *Borsevics* tábornok helyét Zágrábban valószínűleg *Sarkotics István* altábornagygyal, az innsbrucki 44. Landwehr-hadosztály parancsnokával fogják betölteni.

Drágább lett a kávé. A fiumei kávé-sok a mai nappal a kávé árát az egész városban 4 fillérrel felemelték. A pikkoló ára most 28, a reggeli kávé 36, az uzsonnakávé 40 fillérbe került. Most már Fiumében is minden drágább lett; az áremelés terén ezek után bizonyára már csak a vízre kerülhet a sor.

Az Austro-Americana forgalma. A Triesztben székelő Austro-Americana hajóstársaság a múlt év első tizenegy hónapjában 29.470.228 korona bevételt ért el. 1910 hasonló időszakában 27.398.359 korona volt a bevétel, a többlet tehát 1.871.869. 1911 első kilenc hónapjában 1.357.260 mértföldet futottak be a társaság hajói, a megelőző évben befutott 1.415.198 mértfölddel szemben, a csökkenés tehát 57.938.

mindent, ami Önök ered. Bizonyos vagyok benne, hogy Elisabeth leányom is méltányolni fogja tudni a fontos szempontokat, amelyek Önök...

Az ifju e pillanatban libbenő árnyat vett észre az egyik ablakban. Tetőtől-talpig elárasztotta a holdfény, de e sugárözönben is megérezte azt a szemsugarat, amely őt nézte. Elisabeth halkán suttogta a nevelőnőnek:

— Quel beau soir!

Leopold pedig folytatta tovább a levél diktálását:

... amelyek Ön elhatározására birták. Ha Ön úgy parancsolja, természetesen közölni fogok vele mindent, de én ezt fölöslegesnek tartom, mert Elisabeth nevelését magam irányítottam, jellemét ismerem és azért kezdek meg. Mindenesetre kérem ez irányban utasítását.

Igaz szeretettel és hódolattal

Leopold.

A hadsegéd a pecsétes levelet átadta a futárnak. Az ifju még egyszer körülnézett a kertben, mintha utrayalóul ezt az egész éjszakai balsamot magával akarná vinni a tüdejében s érezte azt a szemsugarat, mely őt nézte. Elisabeth utána nézett, amíg láthatta, aztán kissé dideregve lépett hátra az ablaktól. A nevelőnő csöngött a komornának, hogy segíthet a vetkőzödéskor, aztán tiszteletteljes meghajlással visszavonult ő is.

— Jó éjszakát, fenség!

Nagy Endre.

Verekedő visszavándorlók. A minap este Jaksich György 27 éves és Giacoia Todor 35 éves visszavándorlók egy Jellasich-ezredbeli közlegénnyel mulatoztak az „Al cervo d'oro” című vendéglőben. Ott ittas fejvel verekedni kezdtek s mindent összetörtek, ami a kezükbe akadt. Két rendőr bekísérte a három duhajkodót. Giacolónál 3000, Jaksichnál pedig 1600 korona készpénzt találtak, amit Amerikából hoztak magukkal. A rendőrség 1 napi elzárásra és 20-20 korona pénzbüntetésre ítélte őket. A katonát átadták a kiküldött őrzőknak.

A javithatatlanok. *Baschiera* Jenő és *Orasem* Guidó tizenhárom éves csavargók viselt dolgairól már több hirt adtunk. Legutóbb a nagyreményű fiuk ismét egy egész árukereskedőt összelopkodtak s ezért ma vonták őket felelősségre a fiumei törvényszéken alakult fiatalokorai bírósága. A két vástott fiút a bíróság — mint már több ízben — ma ismét javító nevelésre ítélte, ami annyit jelent, hogy a *Baschiera* és társa tolvaj-cég néhány nap mulva ismét munkát ad a rendőrségnek.

Vihar a Dardanellákon. A tengerészeti hatóságot a konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövét táviratban értesítette, hogy a Dardanellákon a múlt héten hatalmas vihar pusztított, mely elsodorta az összes jelzőbójákat és kiotőfigyelmeztetési uszműveket. A hajósokat ezért a tengerészeti hatóság a Dardanellákon való áthajózásnál a legnagyobb óvatosságra figyelmezteti.

Asszonyok civakodása. *Lupo Regina* és *Deledera Katalin* óvárosi asszonyok szombaton a vicolo di Seminarin összeverekedtek. *Lupo Regina* dühében megharapta ellenfelet s különösen bal alsó karján sebezte meg súlyosan, úgy hogy a megmaradt asszony kénytelen volt sebet a mentőállomáson bekötöztetni.

Meglopott tabacchina. *Matteisich* Johanna dohánygyári munkásnő vasárnap feljelentést tett a rendőrségen, hogy 120 korona értékű aranyórját és láncát, míg lakásából távol volt, ellopták. A rendőrségen bejelentette, hogy gyanúja *Susánj* Mária 21 éves foglalkozás nélküli leányra irányul, aki távolléte alatt meglátogatta a lakását. A gyanu alapján a rendőrség házkutatást tartott *Susánj* lakásán s a leánynál tényleg megtalálta a lopott ékszert. A tolvaj leányt letartóztatták.

Betörők a Gyorsirókörben. A Via Zaran levő „Fiumei Gyorsirókör” helyiségeiben ma éjszaka betörők jártak, akik az iratokat feldúlták, de pénzt nem találtak. A betörést *Vadnai* Oszkár, a kör egyik vezetője vette észre, aki megállapította, hogy a körnek kára nincsen. A rendőrség megindította a nyomozást.

Az új nyomdai árszabály. Közel három heti izgatott tárgyalás után, melyen a fiumei nyomdatulajdonosok és lapkiadók, valamint a nyomdai munkások napról-napra, sokszor éjjeli 3 óráig megvitatták a hat évre kötendő új árszabályt, tegnap végre teljes megegyezés jött létre a két fél között. A 145 szakaszból álló új kollektív szerződést tegnap déli egy órakor írták alá a tárgyaló felek s ezáltal sikerült a ma hétfőn mulhatatlanul beálló sztrájknak illetve munkáskizárásnak elejét venni. Az új szerződés súlyos terheket rak a munkaadók vállaira. Míg eddig 9 órai munkaidő mellett heti 28.— korona volt a kezdő munkás alapfizetése, a jövőben 8 1/2 órai munkaidő mellett 32.— koronát fog a heti fizetés minimuma kitenni. Ez egymagában 21 %-os emelés. Ehhez járul a különböző pótlékok emelkedése és új pótlékok létesítése, úgy hogy együttvéve közel 30 %-kal drágul meg Fiumében a nyomdász munkája. Mi sem természetesebb, mint hogy ez a megrágható hatással lesz a nyomtatványok áraira is, a melyek az új árszabály mai életbelépésével egyidejűleg bizonyára tetemesen fel fognak szökni.

Hajósok figyelmébe. A rév hivatal ezúton is tudomására adja a hajóstársaságoknak, hogy az angol kormánytól érkezett jelentés szerint Ceylon szigetén december 4-től kezdve a dockot ismét üzembe helyezték.

Egy gőzös kalandja. A kikötőbe ma reggel érkezett az „Iskra” angol gőzös Dumstonból 5000 tonna szénnel. A hajó parancsnoka ma reggel hosszabb jelentésben beszámolt a rév hivatalnak a gőzös legutóbbi útjáról s bejelentette: hogy a gőzös Fiuméba jövet a La Manche-csatornán összeütközött egy ismeretlen gőzössel. Az összeütközés óriási ködben december 31-én éjjel történt. Az „Iskra” nagyon lassan haladt előre, de a parancsnok nem vette észre, hogy a hajótól balra egy gőzös egyenesen nekimegy a gőzösnak. A parancsnok hatlotta, hogy a sűrű ködben az összeütközéskor a csavar eltörtött s nyomban megállította a gőzöst. Az „Iskra” gőzösnak baja nem történt s a másik gőzös is csak jelentéktelen sérüléseket szenvedett a hajóhid és a gépház közt. Mindkét hajó az összeütközés utáni első órában már folytatta útját.

Az abbaziai Szegő-szanatóriumba a múlt hét folyamán a következő vendégek érkeztek:

Freid Ferenc magánzó neje Budapestről; Ludasy Sámuel igazgató Budapestről; Abaza Angelineque államtanácsosné Jekaterinoslawból; Dobrovolszky Olga magánzó Jekaterinoslawból; Hecht B. kereskedő nejevel Budapestről; Luczenbacher Jenő földbirtokos nejevel Budapestről; Papp József dr. ügyvéd Kolozsvárról; Tábor Sándor ügyvéd Bánffy-Hunyadról; Sas Rózi, tisztviselő neje Budapestről; Perczel L. földbirtokos, Perczel S. H. vel Kis Kajdacsról; Nagy Lajos földbirtokos; Weisz Ignác kereskedő neje és leánya Kassáról.

Abbázia vendégei. A szomszédos Abbázia fürdő- és üdülőhelyet 1912 január 1-étől január 10-ig összesen 475 fürdővendég és 20 árutatózó, tehát összesen 495 idegen látogatta meg. Január 10-én 1442 fürdővendég üdült Abbaziában.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

Bonavia szálló

Via Edm. Amicis. 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és arnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Specchi kávéház

Minden csütörtökön, szombaton és vasárnap

Horváth Gábor

cigányzenekarának hangversenye.

Szabad bemenet!

Használt és új butort

veszek és eladok. Meghívásra hához jövök.

Herskovits S. butorkereskedő
Via Gius. Parini 6.

Távirat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, jan. 15. A képviselőház mai ülésén Návay Lajos elnököl.

Bejeleni, hogy Sipos Orbán és Beöthy László képviselővé történt megválasztása óta a 30 nap már eltelt s így végleg igazolt képviselőknek jelentette ki őket.

Az elnök ezután bemutatja Bács megye és Ugocsa megye feliratait a községi törvény revíziója, Hajdúvármegye feliratát a tisztviselői nyugdíj rendezése, Tolnavármegye kérvényét a boszniai vasútépítés és Nagyvárad feliratát a sajtószabadság megvédése tárgyában.

Utána a Ház harmadszori olvasásban elfogadta a Szerbiával és Bulgáriával kötendő szerződéseket.

Következett ezután az 1912. évi költségvetés folytatásának tárgyalása. A honvédelmi tárca első szónoka ma Polónyi Géza volt. A honvédelmi minisztertől sürögösen betérjeszteni kéri az ujoncállítások statisztikáját, hogy ilyen módon az ország tájékozva legyen az ujoncállítások eredményéről. A békelétszámról is kéri a miniszter jelentését, mert a kilences bizottság programjában is benn van az a pont, hogy a békelétszám törvényesen megállapíttassék. A tartalékosok kérdésére tér ezután át, majd a külpolitikai helyzettel foglalkozik és kérdezi a minisztert, mi igaz azokból a hírekből, hogy az olaszok az osztrák határon renakivül erősítik haderejüket. Nem hiszi, hogy a velünk szövetséges viszonyban levő Olaszország orvátmadást akar intézni a monarchia ellen, mindenesetre azonban a miniszter felvilágosítását kéri ebben az ügyben. A költségvetést nem fogadja el.

Battyhány Tivadar gróf Polóuyi szavaira röviden reflektálva megjegyzi, hogy nem helyesli Olaszország hódító politikáját. Ahhoz, hogy a monarchia és Olaszország közt a béke fennmaradjon, szükséges, hogy Olaszország ne kövesse el provokáló dolgokat és ezért nem lehet tűrni, hogy Olaszország az osztrák határon szaporítsa haderejét. Követeli a nemzeti hadsereget, az altiszti kérdés megvalósítását és végül kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el.

Az ülés folyik.

A Zsilinszky fiuk

ügyének tárgyalása.

BUDAPEST, jan. 15. A budapesti büntető-törvényszék esküdtbirósága ma kezdte meg a Zsilinszky fiuk gyilkossági bűnperének második tárgyalását, minthogy a kuria megsemmisítette a gyulai törvényszék felmentő ítéletét s a budapesti törvényszéket delegálta. A mai tárgyalás iránt nagy az érdeklődés. A hallgatóság padsorai zsufozásig megteltek. A tanúk közt megjelent Achim András képviselő özvegye talpig gyászban s kíséretében volt leánya, Achim Ilona is.

A tárgyalást Baloghy György elnök nyitja meg s bejeleni, hogy tudomása szerint az esküdtekhez leveleket intéztek, melyben kéri: a vádlottak javára döntésüket. Felkéri az esküdteket, hogy ne hagyják magukat terrorizálni, sem befolyásolni és hozzák meg igazságosan ítéletüket.

Utána Sélly Barnabás főügyész-helyettes bejeleni, hogy ifj. Zsilinszky Endre és Zsilinszky Gábor ellen halált okozó súlyos testi sértés címén emeli a vádat.

Ezután megkezdődik a tárgyalás. A vádlottak közül elsőnek Zsilinszky Gábort hallgatják ki.

A törvényszéki elnök felszólítja a teljes katonai díszben a vádlottak pajuán ülő Zsilinszky Gábor tüzérnkéntest, hogy oldalfegyverét tegye le. Zsilinszky Gábor ezt katonai felebb-

valóinak határozott utasítására való hi atkozásal megtagadja. Balog elnök erre két szuronyos börtönört hivatott a terembe, akiknek megparancsolta, hogy egy pillanatra sem távozzanak Zsilinszky mellől.

Majd kezdetét vette a kihallgatás, amelynek során Zsilinszky Gábor eimondja, hogy mikor Achimhoz bementek, az rögtön rávetette magát öccsére, Zsilinszky Endrre. Ő revolveréből előbb ijesztő lövést tett, de mert az nem használt, belelőtt Achimba. Ártatlannak érzi magát és csak azt sajnálja, hogy endre öccsét belekeverte ebbe az ügybe.

Ifj. Zsilinszky Endre nem tartja magát bűnösnek. Azért ment el Achimhoz, hogy az apján ejtett sértésért elégtételt kérjen.

A tárgyalás nagy érdeklődés mellett tovább tart.

Ujságíró párbajok.

BUDAPEST, jan. 15. Nádas Sándor a „Pesti Futár“ felelős szerkesztője és Gábor Andor „A Nap“ felelős szerkesztője ma délelőtt kártpárbajt vívtak a párvíadalban Gábor Andor megsebesült.

BUDAPEST, jan. 15. Dr. Bálint Lajos a „Világ“ felelős szerkesztője és Miklósi István tanár, aki a legutóbbi katolikus gyűlésen a szabaddómivesek ellen beszélt, kártpárbajt, vívtak melyben mindketten megsebesültek.

Az FTC. ünneplése.

BUDAPEST, jan. 15. Angolországi és németországi diadalutjáról vasárnap délután félkettőkor tért vissza a Ferencvárosi Torna Club győztes football-csapata. A tizenöt főből álló derék labdarugó csapatot a keleti-pályaudvaron a sportegyesületek vezetői élén ezrekre menő közönség fogadta oly nagy lelkesedéssel, mely Budapesten valósággal ritkaságszámba megy. A társadalmi körök is képviseltették magukat s mikor a labdarugókat hozó bécsi vonat berobogott a pályaudvarra, a Hymnuszal fogadta a közönség a csapatot.

A „Turul“ férfienekkar dala után Bárczy István dr. polgármester Budapest székesfőváros közönsége nevében üdvözölte az FTC. tagjait, kifejtve beszédében azokat a mélyreható okokat, melyeknél fogva egész Magyarország, de legkivált a főváros büszke lehet a magyar névnek hirt és dicsőséget szerzett sportegyesületre. A polgármester beszéde után a „Magyar Labdarugók Szövetsége“ nevében Kárpáti Béla elnök mondott üdvözlő beszédet. A „Turul“ karéneke után a csapat kivonult a pályaudvarról s automobilba ült. Ezekről követve a zászlókkal felvonult utvonalon a menet a FTC. Üllői-úti pályára ment, ahol újabb lelkes ünneplésben volt része a csapatnak.

GYŐR, jan. 15. Az F. T. C. győztes csapatát Győrött a pályaudvaron kétezer ember várta. A lelkesedés leirhatatlan volt s a győztes magyar labdarugók megható ünneplésnek voltak részesei.

Öngyilkos vezérigazgató.

ZOMBOR, jan. 15. Tavaszy Lajos takarékpénztári igazgató nagy társaságot hívott lakásába, ahol igen kedélyes hangulatban mulattak. Egyszerre azonban pisztolydurranás hallatszott a hálószbából, ahol a házigazdát átlőtt fejével halva találták. Tavasz vezérigazgató sérült húságából lett öngyilkos. Takarékpénztára ugyanis nyolcvankétezer koronát vesztett és ezt a veszteséget a részvényesek és a takarékpénztár ügyfelei az ő gondatlanságának tulajdonították.

Az új francia kabinet.

PÁRIS, jan. 15. Az új francia kormányt teljesen megalakították. Poincaré miniszterelnök a külügyi tárcát is elvállalja, a közoktatásügyi minisztere Guist H u, kereskedelemügyi miniszter pedig David Fernand lett. Az új miniszterium tegnap este előértekezletet tartott, melyen megállapították a kormány programját.

Nyílt-tér*).

Versenyárgyalási hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur 1912. évi január hó 6-án 78330/III. sz. alatt kelt rendelete alapján a fiumei kikötő keretébe tartozó kőolajkikötő és a torpedógyár között fekvő feltöltésnek a magyar királyi államasuti vontató telep céljaira való kiszélesítése körül végzendő munkálatoknak vállalat útján való biztosítására zárt ajánlati versenyárgyalás hirdettek.

A vállalatot szabályozó szerződés tervezete, feltét füzetek, terv, előmért, a munkálatok jegyzőkönyv tervezete, valamint a munkálatokra vonatkozó ajánlati minta és egyéb tájékoztatást nyújtó adatok a fiumei m. kir. tengerészeti hatóság műszaki osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők s a vonatkozó iratok, — a tervek, az általános feltételek és a tengeri kikötői munkákra vonatkozó különleges feltételek kivételével, — ivenkint 60 fillérért a fiumei m. kir. tengerészeti hatóság segédhivatali igazgatójánál megszerezhetők.

Az ajánlat az ajánlati minta felhasználásával egységárok alapján az egyes munkanemek szerint elkülönítve teendő és a vállalati összeg ezek alapján számítandó ki.

A munkálatok az átadás napjától számított 12 hónap, azaz tizenkettő hónap alatt teljesen befejezendők.

Bánatpénzül a vállalati összegnek első 250.000 koronát tevő részlete után 5%, azaz öt százaléka, az ezen felőli részlete után 2%, azaz két százalék készpénzben vagy óvadék-képes értékpapirokban a budapesti m. kir. központi állampénztárnál vagy a fiumei m. kir. adóhivatalnál teendő le és a letétet tanúsító nyugta mellékelteként az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénznek az ajánlathoz készpénzben vagy értékpapirokban való csatolása nem engedtetik meg.

Az ajánlat elfogadása esetében a bánatpénz a szerződés megkötése előtt az ajánlati összeg 5%, azaz öt százalékanak megfelelő biztosítékra egészítendő ki.

A végrehajtható munkálatok után esedékes havi keresetek a feltételek értelmében készpénzben fizettetnek ki.

Az ajánlat ivenkint 1 darab egy koronás bélyeggel látandó el és a bánatpénzről szóló letéti nyugtával együtt öt pecséttel lezárt borítékban a fiumei m. kir. tengerészeti hatóság segédhivatali igazgatójánál „Ajánlat a fiumei kőolajkikötő és a torpedógyár között fekvő feltöltés kiszélesítési munkálataira“ felirattal 1912 évi január hó 30-dik napjának délelőtti 11 óráig adandó be.

A fenti határozatoktól bármely tekintetben eltérő vagy elkésve érkezett, esetleg táviratilag tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok felbontása a fiumei m. kir. tengerészeti hatóság részéről kirendelt bizottság által a fiumei m. kir. tengerészeti hatóság üléstermében 1912 évi január hó 30-dik napján déli 12 órakor fog történni, mely eljárásnál az ajánlattevők is jelen lehetnek.

A végleges határozat az ajánlatok felett kereskedelemügyi m. kir. Minister által a versenyárgyalás napjától számítandó hat (6) hét alatt fog meghozatni, mely időig az ajánlattevők ajánlatuk tekintetében kötelezettségben maradnak és ajánlatukért szavalolnak.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur fentartja magának azonban a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlati összegre való tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg az összes ajánlatokat figyelmen kívül hagyhassa.

Kelt Fiumében 1912. évi január hó 14-én
A m. kir. tengerészeti hatóság.

Lisztképviselet

keres Budapest mellett fekvő malomrészvénytársaság, mely teljesen modernül lévén berendezve, a legjobb lisztet gyártja. Ajánlatok „Szép liszt“ jeligére a kiadóhivatalba kéretnek.

Alkalmi vétel!

Előrehaladott idény miatt

Vizhatlan köpenyek.

5%, 10% és 15%
engedménnyel

Valódi orosz
sárcipők
gyári áron

Kapható!:

Leopold Haas

Via della Torre I. - FIUME - Telefon 12-67. sz.
Linoleum, viaszkosvászon és esőköpenyek.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Garibaldi 12, II. em. A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos aremasszás (vibrations massage) szemölcslovetel és areban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek. ::

Telefon 11-89. ::

Végeladás

Steinmann Ignác Corso 14. sz. alatti
készruha-üzletében
ahol az összes áruk gyári
árakon kerülnek eladásra.

Ritka alkalom!

„Mercur” könyvnyomdai műintézet

FIUME

Via Operai 12.

Telefon sz. 932.

Könyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Arajánlattal vidékre is készséggel szolgál.

Fizessen elő „A Tengerpart“-ra!

„A Tengerpart” újév napján kilencedik évfolyamába lépett.

Fiumének első állandó magyar napitapja ime közeledik fenállásának első évtizedéhez. S a mily mértékben nő e lap mögött a befutott idő, oly mértékben izmosodik, erősödik s halad előre Fiume magyarságának szeretetében „A Tengerpart”. Bizonyítéka ez annak, hogy „A Tengerpart” eddigi irányával, mindenkitől független politikájával s bő hírszolgálatával úgy az ország mint Fiume magyar olvasóközönségének meglegedését vívta ki. Ez a szeretetteljes jóindulat arra biztat bennünket, hogy fokozott munkával s lapunk tartalmának állandó gazdagításával közönségünk támogatását és elismerését fokozottabb mértékben kérde-meljük. Jelentékeny anyagi áldozatok árán biztosítottuk magunknak több tekintélyes fővárosi tárcaíró és a fumei gazdasági és kulturális viszonyokat alaposan ismerő, kiváló cikkírók közreműködését, közölni fogjuk január 25.-étől kezdve a budapesti és bécsi tőzsde mindennapi árfolyamait, tovább fejlesztjük helyi és környékbeli hírszolgálatunkat és a sport és művészet terén is értékes új erővel gazdagítjuk munkatársaink sorait. Mindez szükségessé teszi, hogy fokozatosan áttérjünk a hat oldalú lapról az állandó nyolc oldalas terjedelemtre, hogy a mi részünkről további áldozatkészséggel, «A Tengerpart»-nak szünet nélküli fejlesztésével s nagyobbításával rójuk le hálánkatközönségünk iránt.

»A Tengerpart« előfizetési ára a rohamosan emelkedő előállítási költségek dacára a régi marad:
Egy évre 24 kor., fél évre 12 kor., negyedévre 6 kor., egy hóra 2 kor.

Tisztviselők fél áron kapják „A Tengerpart”-ot.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen küldünk.

Előfizetéseket bármely naptól kezdve posta és telefon útján is felvesz «A Tengerpart» kiadóhivatala Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3 (Wurzer ház) I. emelet. - Telefon 229. sz. - Postafiók 105. sz.